

MODEROITUA RAKKAUTTA

Maaliskuisena torstaina sain töihin lähtiessä viestin, jossa kerrottiin opiskelutoverini kuolemasta. Olin puhunut puhelimesta hänen kanssaan muutama viikko ennen tuota aamua, jolloin hän odotteli toiveikkaana syöpähoitojen aloittamista. Oppitunnin alkuun oli 45 minuuttia ja minun valtasi kaipaus, tunne elämän epäreiludesta, sillä moni asia jäi häneltä minun näkökulmastani kesken. Aloitin oppitunnin ja kerroin heti aluksi alakouluikäisille maahanmuuttajaoppilaille, että ystäväni on kuollut eilen illalla. Tunnen itseni surulliseksi. Silmissäni oli kyyneleitä.

Olen luvannut oppilaille, että luokkaamme mahtuvat kaikki tunteet. Perjantaisin pidämme kaakaotunnin, jossa käsittelemme tunteita, ystävyyttä ja perhesuhteita. Monet oppilaat kertovat ikävöivänsä ystäviänsä kotimaastaan, osa lähtömaan parempaa säätä tai toisaalta kertovat siitä, miten he juttelevat videopuheluita isoisän kanssa kotimaahansa mennessään bussilla koulusta kotiin. Kaikki odottavat tuota tuntia perjantaisin.

Toimin opettajana kieli- ja kulttuuriryhmille. Molemmissa yllä kuvaamissani hetkissä jotain kovin syvästi inhimillistä ja hoivaavaa. Filosofi Joan Tronton mielestä juuri hoiva on inhimillisen elämän tärkeimpiä elementtejä. Kun hoivan laittaa etusijalle, muuttaa se kaiken mitä katsomme. Tronton mukaan hoivan asettaminen inhimillisen elämän keskiöön ei ole utopiaa, mutta laadus toteutumisen sisältää työlaita keskusteluja ja päätöksiä. Hoiva liittyy elämää ylläpitäviin ja sitä uusintaviin suhteisiin, joista kasvatus on yksi tärkeä osa-alue. Teemme sitä, jotta ylläpidämme ja korjaamme maailmaa sellaiseksi, jossa voimme elää. Voiko opetukseen antaa kauniimpaa tavoitetta? Tämä maailma sisältää kehomme, itsemme ja ympäristömme. Se tulee huomioida poliittisissa ja institutionaalisissa järjestelmissä sekä kaikissa ihmissuhteissa, myös lähipiirin ulkopuolella. Tällaiseen kohtaamisen ja henkiseen hyvinvointiin liittyvät kokemukset haastavat rationaalisuuteen perustuvia yhteiskunnallisia arvoja ja ihmiskuvaa. Tällanen vastuunalaisuus toisistamme luo arvoa, jota ei voi ohittaa kevyesti. Tämän kevään luennot ovat antaneet tämänkaltaiselle työskentelyotteelle sijaa ja tilaa huomata sen merkitys, toimia henkilökohtaisen muutoksen vahvistajana sekä opetusalan kehittämisen alustana. Kaiken eettisenä perustana tunteva ja "näkevä" ihminen.

Jos toimimme eri tilanteissa vain asiantuntijaroolista, koetaan se usein tutkimuksen mukaankin kielteisenä. Jos onnistuu välittämään kohtaamisessa

aidon ihmisyytensä, lisää se koettua laatua. Meidän ei tarvitse toimia aina vain virkamme puolesta, vaan lähtökohtaisesti olemme aina ensisijaisesti ihmisiä ihmisille.

Se on oikein käytettyä valtaa, rakkautta ja oikeudenmukaisuutta.

Vaikka tieteen ja teknologian kehitys yhteiskunnallisen muutoksen kentällä ovat olleet nopeaa, ei perustehtävä opetuslalla ole kuitenkaan muuttunut. Usein huomioita saavat uudet teknologiset keksinnöt, jotka vahvistavat kuvaa siitä sankaritarinoihin yltävänä toimialana. Tämä kevät on opettanut, että sisimpämme herkkyys on yksityiskohdissa, sattumissa, ahdistuksessa ja ei tietämisen- tilassa. Meillä on välineet saattaa itsemme oikeaan paikkaan oikeassa hetkessä, joskus vain odottamalla, usein mielen reuna-alueilla rohkeasti ollen polku alkaa lauentua. Valtavirrasta vielä ehkä poikkeavat näkemykset ovat vahvistaneet omaa tapaan toimia omassa työssäni. Vaikka olen opettajan kantanut vastuuta opettamisesta, olen ennen kaikkea oppinut oppilailta tämän lukuvuoden aikana.

If you want to raise mentally strong children you have to let them solve their own problems. The more problems you solve to them the less competent they become.

Tämä lause tuli vastaan sosiaalisessa mediassa. Se sopii muistolauseeksi tälle keväälle. Jos lapsena joudumme sopivasti opettelemaan olemaan turvallisesti tilanteissa, jotka tuntuvat työläiltä, ehkä se tuottaisi aikuisia, jotka uskoisivat elämän suuntaavan yleensä johonkin hyvään paikkaan. Turvan kiintopisteet saattavat muuttua elämäntilanteiden muuttuessa. Turva onkin omassa itsessämme ja samalla suhteessamme toisiin ihmisiin. Strategioissa ei olla väen vängällä kiiinni, ei omassa elämässä tai työssä. Rohkeutta on myös vaihtaa suuntaa, hypätä pois tunnetusta. Kun lapseni olivat pieniä, omaksuin viisaalta pedagogilta seuraavan Maria Montessorin lauseen: Auta minua tekemään se itse. Sain pitää puhevuoron tuon opettajan eläkkeellejäämisjuhlassa. Kerroin, että jos espoolaisessa maalaiskylässä kysytään viisasta, monen polku käy hänen ovelleen. Kerroin seuraavan esimerkin Văgar till visdom- kirjasta, jossa Stefan Einhorn kehottaa oppimaan muilta, jos haluaa elämänsä varrella viisastua. Jenni Spännäri kirjoittaa tästä

Viisaus kirjassaan. Tiedon määrällä, iällä tai koulutuksella ei ole merkitystä, on jopa haitallista olla liian samanmielinen, jos haluaa viisastua. Keskustelukumppanin kanssa tulisi Einhornin mukaan kuitenkin täyttyä seuraavat asiat:

- Tunnetmeko olomme turvalliseksi heidän kanssaan?
- Ovatko he hyviä kannustamaan meitä?
- Onko heillä hyvä sydän?
- Viihdymmekö heidän kanssaan?

(Tuo viisas lasteni opettaja kuoli syöpään 9 kuukautta eläkkeelle jäämisensä jälkeen. Hän lainasi usein perhejuhliini laatikollisen kahvikuppeja. Minun piti hankkia laatikollinen omia kahvikuppeja viime keväänä tyttäreni ylioppilasjuhliin.)

Viisastumisen mahdollistavat elementit olivat länsä läpi tämän JOLIVE -kurssin. Opetustyö ei ole vain strukturointia ja pedagogiaa vaan oppimisen asiantuntijuutta, kokonaisvaltaista ihmisyyttä, jossa ei edetä kirjat, välineet tai ennakkoon kirjatut tavoitteet edellä. Se on moderoitua rakkautta, jossa "rakkaus on inspiroitunut teko pitää itsestään huolta ja kurottautua toisten puoleen", kuten eräällä kevään luennoista kuulimme.